

1. Fakta

Type organisasjon: Multilateral finans-institusjon

Etableringsår: 1959

Hovedkvarter: Washington D.C.

Antall landkontorer: 26

Leder: Louis Alberto Moreno, Columbia

Datoer for styremøter 2013:
Hver onsdag

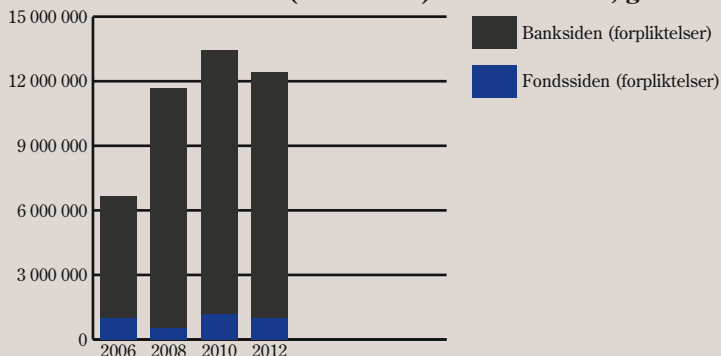
Norsk styreplass: Alternate Executive Director (fram til september 2014) for Danmark, Finland, Frankrike, Norge, Spania, Sverige og Østerrike

Antall norske ansatte: 1

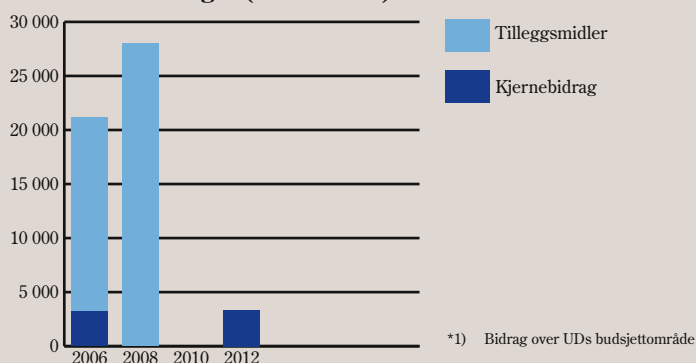
Ansvarlig departement:
Utenriksdepartementet

Internett: www.iadb.org

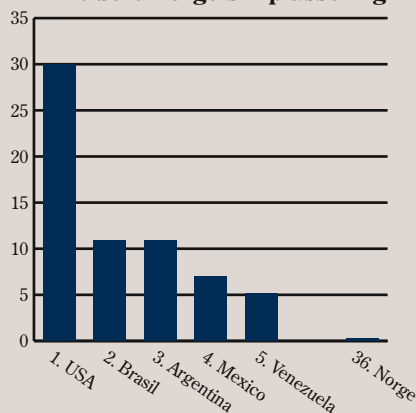
Totale ressurser (1000 USD). Inndelt i utlån, gaver.



Norsk bidrag*¹) (1000 NOK)



De 5 største eierne i banken (%) inkludert Norge sin plassering i 2012



Mandat og virkeområder

Den inter-amerikanske utviklingsbankens (IDBs) mandat er å fremme økonomisk og sosial utvikling i IDBs låntakerland, både på individ- og samfunnsnivå. IDBs overordnede mål er å bidra til å redusere fattigdom og ulikhet og til en bærekraftig økonomisk vekst i Latin-Amerika og Karibien. IDB har to strategiske mål: å ivareta spesielle behov hos de mindre utviklede og små landene og fremme utvikling i privat sektor.

For å oppnå dette låner IDB ut penger til berettigede medlemsland i regionen gjennom følgende to vinduer:

- Ordinær kapital. IDB låner inn penger fra internasjonale kapitalmarkeder på grunnlag av sin aksjekapital. Aksjekapitalen, som alle medlemslandene har bidratt til, gjør IDB meget kredittverdig og gjør at banken kan låne inn midler på svært gunstige vilkår. IDB låner så ut til mellom-inntektsland på samme gunstige vilkår tillagt en liten rentemargin, hvilket normalt er langt mer fordelaktige betingelser enn disse landene selv kan oppnå på kapitalmarkedene.
- IDBs konsesjonelle fond (FSO) er IDBs utlånsordning for de fattigste medlemslandene som ikke er i stand til å betjene vanlige lån. Utlånsmidlene har tidligere kommet fra giverlands bistandsbudsjetter gjennom påfyllingsforhandlinger med ujevne mellomrom. De neste ti årene vil FSO være bærekraftig, blant annet gjennom overføring av overskudd på ordinær kapital og reduserte lånekostnader for FSO. FSO-midlene lånes ut til en lav rente og med lang avdragsfrihet og tilbakebetalingstid. Noe av midlene kan også gis som gaver. Det er i dag bare Haiti som kun mottar gaver. IDBs gaver til Haiti har økt betydelig etter jordskjelvkatastrofen i januar 2010 og vil fram til 2020 utgjøre 2,2 mrd. USD.

IDB har per i dag flere kanaler for fremme av privat sektor utvikling, inklusive det interamerikanske investerings-selskapet IIC. IDBs strategi for privat sektor blir nå revidert.

IDB forsøker å nå sine overordnede mål gjennom å bidra til å styrke sosial utvikling for likhet og vekst, skape infrastruktur for bedre konkurranseevne, støtte institusjoner for sosial velferd, etablere konkurransedyktig regional og global integrasjon, og gjennom beskyttelse av miljøet, respondere på klimaendringer og satsing på fornybar energi og matvaresikkerhet. Bankens eiere ble i 2010 enige om å utvide IDBs ordinære kapital med 70 %, til 170 mrd. USD. Økningen kommer delvis som en respons på finanskrisen.

Oppnådde resultater i 2012

Totalt ble det i 2012 gitt tilsagn om finansiering til 169 prosjekter på til sammen om lag 68 milliarder kroner, mot 167 prosjekter til en verdi av 65 milliarder kroner i 2011. Dette inkluderte ca. 1,5 milliarder kroner til bankens operasjoner i Haiti. I løpet av den siste 5-årsperioden har banken nesten

doblet sin godkjenning av prosjekter, fra ca. 41 milliarder kroner i godkjente prosjekter i 2003–2007 til ca. 74 milliarder kroner i perioden 2008–2012. 38 % av alle godkjente prosjekter var innenfor infrastruktur og miljø, 34 % gikk til styrking av utviklingsfremmende institusjoner, 22 % av prosjektene var rettet mot sosial sektor, og 6 % gikk til integrasjon og handel. Volummessig var infrastruktur og miljø den desidert største sektoren, med hele 49 % av de godkjente utlånsmidlene. IDB betalte i 2012 ut ca. 44 milliarder kroner i lån, mot ca. 50 milliarder i 2011. Selv om dette representerer en nedgang fra året før, er den generelle trenden i IDB siden finanskrisen at utbetalingsnivået er stigende.

Den generelle regionale trenden er at alle innsatsområdene, fra sosial ulikhet, via infrastrukturutbygging og forbedret regional integrasjon, ser en klar forbedring. Dessverre er miljøbeskyttelse og klimaendring forhold som ikke er godt nok ivarettatt i regionen.

IDBs bidrag til de regionale utviklingsmålene vises gjennom oppnådde resultater gjennom investeringer i sentrale sektorer som utdanning, helse, infrastruktur, næringsutvikling og regional integrasjon. IDB har utviklet et trafikklyssystem for vurdering av egen måloppnåelse. Det er mange grønne lys på IDBs resultatrammeverk. For eksempel har IDB de siste årene bidratt til at drøyt 4 millioner gutter og jenter har fått skolegang, og at 67 000 har fått lærerutdanning. Det er noen flere gutter enn jenter som har fått utdanning.

IDB fortsetter sitt engasjement på infrastrukturensiden, noe som har resultert i ytterligere 381 000 husholdninger med ny eller oppgradert vanntilførsel og 156 000 flere husholdninger med bedre sanitærforhold sett i forhold til baseline-målinger foretatt i 2005–2008. Dessverre gjenspeiles utfordringene regionen har på miljø- og klimaforebyggingssiden også i IDBs svake måloppnåelse på dette feltet. Det gjøres lite for miljøvennlig offentlig transport, og utbyggingen av lavutslippskraftverk er svak. Det er også utfordringer innen vegutbygging, formell sysselsetting og entreprenørskap. Bankens utlån til direkte fattigdomsreduksjon og fordeling har dessverre ikke vært så betydelige som man burde forvente, og må følges bedre opp for å nå det langsiktige målet.

IDBs årsrapport fra 2012 viser at banken har økt sine nye utlån til små og sårbare stater med 43 %. Det langsiktige målet fram mot 2015 er at hele 35 % av bankens utlån skal gå til små og sårbare stater. Det jobbes stadig for å styrke de operasjonelle og tekniske aspektene ved programimplementering på lokalt plan, slik at dette målet kan nås. En viktig oppgave for IDB er å gi tilskudd til gjenoppbygging på Haiti gjennom IDBs spesielle tilskuddsmekanisme for Haiti. I tillegg til rene tilskudd gis det også vesentlig teknisk bistand til Haiti.

God framgang innen regionale utviklingsmål for Latin-Amerika og Karibien

Ekstrem fattigdom er gått ned fra 12, 6 % i 2007 til 12,3 % i 2010. Gini-koeffisienten sammenlignet mellom periodene 1999–2004 og 2006–2011 tyder på redusert ulikhet i regionen. Betydelig færre kvinner har dødd i fødsel eller barsel; fra 100 per 100 000 levende fødte i år 2000 til 80 per 100 000 levende fødte i 2010. Det er også færre spedbarn dør nå enn for 3 år siden. Befolkningens fysiske levekår er betydelig forbedret. Det samme er mulighetene for finansielle tjenester.

Kilde: Development Effectiveness Overview 2012

2. Vurderinger: Resultatarbeid, effektivitet og kontroll

Organisasjonens resultatarbeid

IDB har i løpet av de siste årene utviklet et omfattende rapporterings- og evalueringssystem. Den årlige resultatrapporten, som ble lansert i 2010, er nå produsert for tredje gang og framstår som et godt verktøy for regelmessig vurdering av måloppnåelse. Den eksterne evalueringsavdelingen i IDB har nylig gjennomført en evaluering av IDBs implementering av målene som ble satt for den 9. kapitalpåfyllingen i 2010. Denne rapporten viser at IDB er godt i gang med å nå sine langsiktige mål, både utviklingsmessig og organisatorisk. Det samme viser resultatrapporten for 2012, som langt på vei dokumenterer tilfredsstillende måloppnåelse. Det er imidlertid en del svakheter når det gjelder operasjonell effektivitet og kostnadseffektivitet. De administrative utgiftene er fremdeles høyere enn de bør være i henhold til det langsiktige målet, det er mindre samfinansiering enn ønskelig, og utbetalinger tar lengre tid enn forventet. Den eksterne evalueringen viser at både landstrategier og sektorstrategier i for liten fra brukes som styrende dokumenter for de respektive innsatsene.

Systemer for planlegging og budsjettering

IDB har et velutviklet system for planlegging og resultatbasert budsjettering, og bruker internasjonalt anerkjente standarder til dette. Den siste eksterne evalueringsrapporten trekker spesielt fram finansforvaltningssystemet som et førsteklasses redskap for økonomi- og risikostyring. Samtidig gjenstår det en del arbeid for å sikre at resultatrapportene faktisk styrer planlegging og budsjettering. Ettersom systemene fremdeles er under implementering, vil effektene av dette først vise seg etter noen år. Det tar også tid å endre systemiske og «bedriftskulturelle» trekk.

Kontroll og antikorrupsjon

IDB har over de siste årene styrket sitt interne arbeid for internrevisjon og antikorrupsjon. Åpenhet og antikorrupsjon rapporteres på en egen nettside, det samme gjør Kontoret for institusjonell integritet (Office of Institutional Integrity - OII),

som leder organisasjonens antikorrupsjonsarbeid. Her får man informasjon om hvordan man kan rapportere mistanker om økonomiske misligheter. IDB har en egen nettside for såkalte varslere internt i Banken. I tillegg til sitt interne antikorrupsjonsarbeid har IDB også fokus på åpenhet og korrupsjon ovenfor sine samarbeidsland. Norge støtter et etterspurt program for økt finansiell åpenhet og antikorrupsjonsarbeid i IDB.

Institusjonsbygging og nasjonalt eierskap

Kapasitets- og institusjonsbygging er kjernen i ethvert utviklingssamarbeid, samtidig som det er den mest komplekse og krevende komponenten nettopp fordi så mange eksterne faktorer spiller inn for resultatet. For en utviklingsbank som IDB vil långivning naturlig nok være hovedanliggendet, mens institusjonsbygging og kapasitetsbygging er del av den tekniske rådgivningen banken bidrar med overfor sine samarbeidspartnere. Derfor er direkte institusjons- og kapasitetsbygging bare delvis definert i IDBs resultatrammeverk. På den annen side er IDBs land- og sektorstrategier tilpasset mottakerlandenes egne utviklingsplaner og mål, og dette rapporteres det jevnlig på i bankens årsrapporter.

Lærings- og endringsvilje

Proessen rundt den siste eksterne evalueringsrapporten (midtvegsgjennomgangen for den 9. kapitalpåfyllingen) viser at IDBs ledelse gjør mye for å leve opp til de krav og langsiktige mål som er blitt satt. Rapporten er positiv selv om den har flere anbefalinger og kommer med kritikk på noen enkelte områder. Rapporten er tatt godt imot av bankens ledelse, som har sagt seg enig i 85 % av anbefalingene. Bankens ledelse har også på en konstruktiv måte tatt rapportens mer kritiske bemerkninger til etterretning og søkt løsninger for å imøtekomme kritikken selv om man ikke har vært enige på alle punkter.

3. Norsk politikk overfor IDB

IDB har de siste årene vært regionens største og viktigste utviklingsaktør og er en viktig premissleverandør for regional og nasjonal utviklingspolitikk gjennom analysearbeid og policy-utvikling. Norge har svært begrenset bilateral bistandsvirksomhet i regionen. Siden Bankens overordnede mål om utjevning og fattigdomsbekjempelse sammenfaller med norske prioriteringer, er det derfor strategisk viktig at vi er medlemmer i IDB. IDB domineres av de regionale medlemslandene, og ikke-regionale medlemmer har generelt langt mindre innflytelse enn i de andre regionale utviklingsbankene. Gjennom styrearbeid, forhandlinger og tematisk støtte arbeides det allikevel for gjennomslag for sentrale norske utviklingspolitiske mål.

Norske og nordiske prioriteringer som er løftet fram i den senere tids dialog med banken, inklusive årsmøtet i Panama i 2013, er økt fattigdomsorientering og mer fokus på ulikhet, likestilling og antikorrupsjon. President Moreno trakk spesifikt fram ulikhet og behovet for økt fordeling i sin årsmøtetale. Banken har også vektlagt finansielle spørsmål og skattepolitikk i sine seneste publikasjoner.

I vårt arbeid overfor IDB vektlegges:

- At bekjempelse av fattigdom og sosial ulikhet blir integrert i alle faser av IDBs operative virke (strategier, programmer, faglig bistand og øvrige aktiviteter). Å styrke fattigdomsorienteringen av privat sektor er også en viktig målsetting ved vårt medlemskap i Det inter-amerikanske investeringsselskapet (IIC).
- At hensyn til viktige tverrgående tema som likestilling, godt styresett, med særlig fokus på korrupsjonsbekjempelse og miljø blir ivaretatt mer systematisk. Arbeidet med å integrere likestillingsperspektivet og fokusere på andre underrepresenterte grupper, prioriteres spesielt av de nordiske land gjennom vår dialog med banken.
- Ytterligere forbedringer i bankens interne styresett (resultatorientering, åpnere personalpolitikk, styrking av landkontorenes rolle i form av økt kompetanse og delegering av ansvar) og styrking av kontakten med det sivile samfunn, større åpenhet og deltakelse på landnivå.

Utenriksdepartementet

Besøksadresse: 7. juni plassen/ Victoria Terrasse, Oslo

Postadresse: Postboks 8114 Dep. N-0032 Oslo

Ved spørsmål, kontakt Seksjon for budsjett og forvaltning på e-postadresse:

sb-fn@mfa.no. Profilarlene er også tilgjengelige på: www.regjeringen.no/nb/dep/ud/tema/fn/fnorg_vurdering



UTENRIKSDEPARTEMENTET